

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 25.05.2020, sp. zn. 3 To 35/2020, ECLI:CZ:VSPH:2020:3.TO.35.2020.1

Číslo: 26/2021

Právní věta: Jestliže soud již rozhodl o opravném prostředku obviněného (např. o stížnosti proti usnesení soudu prvního stupně o jeho vzetí do vazby), bylo tímto rozhodnutím řízení ve věci opravného prostředku ukončeno. Pokud obviněný poté podá námitku podjatosti vůči soudcům, kteří o tomto opravném prostředku rozhodovali, soud o této námitce nerozhoduje postupem podle § 31 tr. ř., ale obviněného jen vyrozumí, že námitku podjatosti podle § 30 tr. ř. nelze vznést proti soudcům (soudci), kteří ve věci již rozhodli.

Soud: Vrchní soud v Praze

Datum rozhodnutí: 25.05.2020

Spisová značka: 3 To 35/2020

Číslo rozhodnutí: 26

Číslo sešitu: 5

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Vyloučení soudce

Předpisy: § 30 tr. ř.
§ 31 tr. ř.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Vrchní soud v Praze ke stížnosti obviněného zrušil usnesení Městského soudu v Praze ze dne 23. 4. 2020, sp. zn. 61 To 3/2020.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Usnesením Městského soudu v Praze ze dne 23. 4. 2020, sp. zn. 61 To 3/2020, bylo v dané trestní věci rozhodnuto podle § 31 odst. 1 tr. ř. z důvodů uvedených § 30 odst. 1 tr. ř., že senát 61 To Městského soudu v Praze, ve složení předseda senátu JUDr. J. P. a soudci JUDr. P. B. a JUDr. M. S. není vyloučen z vykonávání úkonů trestního řízení ve věci obviněného V. G., vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 61 To 3/2020. Toto rozhodnutí učinil senát 61 To poté, co dne 16. 4. 2020 znovu rozhodl o zamítnutí stížnosti obviněného proti usnesení Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 4. 12. 2019, sp. zn. 43 Nt 108/2019, jímž tento soud rozhodl o vzetí obviněného do vazby.

2. Městský soud v Praze v souladu s platnou judikaturou, ač rozhodoval jako soud stížnostní v dané věci, učinil toto rozhodnutí ve smyslu § 31 odst. 1 tr. ř. jako soud prvního stupně, přičemž přiznal

obviněnému V. G. správně i právo stížnosti proti citovanému rozhodnutí. V odůvodnění tohoto svého rozhodnutí v zásadě Městský soud v Praze konstatoval, že dne 4. 12. 2019 Obvodní soud pro Prahu 1 rozhodl pod sp. zn. 43 Nt 108/2019 o vzetí obviněného V. G. do vazby podle § 73b odst. 1 tr. ř. a § 68 odst. 1 tr. ř. z důvodů podle § 67 písm. a), c) tr. ř., a počátek vazby byl stanoven na den 2. 12. 2019 v 11:25 hodin, přičemž proti tomuto rozhodnutí podal obviněný stížnost, která byla předložena Městskému soudu v Praze dne 2. 1. 2020, věc byla přidělena k rozhodnutí senátu 61 To pod sp. zn. 61 To 3/2020 a senát 61 To rozhodl o podané stížnosti obviněného dne 7. 1. 2020, přičemž stížnost jako nedůvodnou zamítl. Nálezem Ústavního soudu ze dne 3. 3. 2020, sp. zn. [III. ÚS 329/20](#), bylo toto usnesení Městského soudu v Praze ze dne 7. 1. 2020, sp. zn. 61 To 3/2020, zrušeno z důvodu porušení stěžovatelova práva na přístup k soudu podle čl. 36 odst. 1, 4 Listiny základních práv a svobod a práva na obhajobu podle čl. 40 odst. 3 Listiny základních práv a svobod, proto o stížnosti obviněného V. G. proti usnesení Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 4. 12. 2019, sp. zn. 43 Nt 108/2019, rozhodoval senát 61 To znovu usnesením ze dne 16. 4. 2020 pod sp. zn. 61 To 3/2020, jímž jeho stížnost podle § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř. zamítl. Dne 20. 4. 2020 bylo senátu 61 To Městského soudu v Praze doručeno podání obhájce obviněného JUDr. K. H., v němž obviněný V. G. namítá, že se stížnostní soud nevypořádal v původním rozhodnutí jednotlivě s každým z jeho argumentů uplatněných ve stížnosti, proto podal nejenom ústavní stížnost, ale i podnět ke kárnému řízení se soudci, kteří v minulosti o jeho vazbě rozhodovali, i vůči státnímu zástupci. Z tohoto důvodu má stěžovatel soudce Městského soudu v Praze, jejichž všechna jména ani nezná, za podjaté z důvodu podle § 30 tr. ř. a stěžovatel žádá, aby tyto osoby o jeho stížnosti nerozhodovaly, s výjimkou učinění rozhodnutí podle § 31 odst. 1 tr. ř. Městský soud v Praze pak konstatuje obsah ustanovení § 30 tr. ř., okolnosti za nichž dochází k vyloučení orgánů činných v trestním řízení, a zdůrazňuje, že důvody pro vyloučení členů senátu 61 To v projednávané trestní věci nejsou dány, neboť nemají vztah k osobám, kterých se řízení týká, ani k projednávané věci, v níž rozhodovali, nic jim tedy nebrání nestranně ve věci rozhodovat. Senát 61 To Městského soudu v Praze tedy dospěl k závěru, že nejsou dány důvody pro vyloučení senátu, tj. předsedy senátu JUDr. J. P. a soudců JUDr. P. B. a JUDr. M. S., z vykonávání úkonů trestního řízení ve věci obviněného V. G. vedené pod sp. zn. 61 To 3/2020.

3. Jak je patrné z obsahu spisu i z usnesení napadeného stížností, po vydání usnesení Městským soudem v Praze dne 16. 4. 2020, sp. zn. 61 To 3/2020, podal dne 17. 4. 2020 obviněný prostřednictvím svého obhájce JUDr. K. H. námitku podjatosti vůči členům senátu 61 To, kteří rozhodovali ve věci usnesením ze dne 7. 1. 2020, sp. zn. 61 To 3/2020, přičemž obviněný v uplatněné námitce podjatosti podrobně rozebírá dosavadní průběh trestního řízení, které je proti němu vedeno, pochybení, jichž se dopustily orgány činné v tomto jeho trestním řízení, která vedla ke zkrácení jeho práv na obhajobu i na přístup k soudu, jak je ve výše zmíněném nálezu konstatoval i Ústavní soud, domáhá se svého propuštění na svobodu, v souvislosti s nímž se vzdává svého práva na překlad usnesení o vzetí do vazby do jazyka rumunského, přičemž se tohoto práva nevzdává dobrovolně, ale ve snaze docílit toho, aby důvody jeho vzetí do vazby byly přezkoumány a on se mohl vrátit k rodině a uchránit své zaměstnance. Obviněný pak konstatuje i pochybení stížnostního soudu v rámci rozhodování o jeho stížnosti proti usnesení o vzetí do vazby, nevypořádání se s jeho argumentací uplatněnou ve stížnosti v plné šíři a rozsahu, kde zdůrazňuje, že právě tato pochybení stížnostního soudu, jak je podrobně rozvádí ve svém podání byla důvodem nejenom pro podání ústavní stížnosti, ale i podnětu ke kárnému řízení se soudci, kteří o jeho vazbě rozhodovali i vůči státní zástupkyni, která jeho vazbu navrhla, přičemž z těchto důvodů obviněný považuje členy stížnostního senátu 61 To za vyloučené z rozhodování ve smyslu § 30 tr. ř. a domáhá se, aby v jeho věci nerozhodovali nad rámec rozhodnutí podle § 31 odst. 1 tr. ř. Právě na podkladě takto uplatněné námitky podjatosti vůči členům senátu 61 To tedy bylo vydáno rozhodnutí ze dne 23. 4. 2020, sp. zn. 61 To 3/2020, jímž bylo rozhodnuto podle § 31 odst. 1 tr. ř., a toto usnesení je napadeno stížností obviněného. Toto rozhodnutí bylo doručeno obviněnému dne 30. 4. 2020 a obhájci obviněného dne 24. 4. 2020.

II.

Stížnost

4. Stížnost proti tomuto rozhodnutí byla obhájcem obviněného podána dne 27. 4. 2020, tedy ve lhůtě předpokládané ustanovením § 143 odst. 1 tr. ř., nic tedy nebrání meritornímu projednání podané stížnosti. V podané stížnosti v zásadě stěžovatel opakuje argumenty uplatněné již v návrhu na vyloučení členů odvolacího senátu 61 To Městského soudu v Praze z rozhodování v trestní věci obviněného V. G. a poukazuje na skutečnost, že tito soudci se v novém rozhodnutí o vazbě obviněného dopustili stejných pochybení, které jim vytkl ve svém nálezu Ústavní soud, ale i dalších pochybení, přičemž dovozuje, že takto jednali pro podjatost ve vztahu k obviněnému, který si na ně stěžoval. Namítá, že rozhodnutí vydal stížnostní soud předčasně, nevypořádal se s těžištěm stížnostní argumentace, nerespektoval judikaturu Evropského soudu pro lidská práva, byť si je obviněný vědom, že zrušení tohoto rozhodnutí je možné jen z podnětu další ústavní stížnosti, či podnětu ke stížnosti pro porušení zákona, nicméně i v souvislosti s nyní podanou stížností opakuje, v čem stížnostní soud pochybil, a to v zájmu toho, aby v jeho trestní věci v budoucnu rozhodovali nepodjatí soudci. Stěžovatel podrobně i z pohledu judikatury Evropského soudu pro lidská práva rozebírá možné důvody vyloučení soudců z rozhodování s tím, že i formalistický přístup ke stížnosti stěžovatele může být důvodem pro vzbuzení pochybností o nepodjatosti soudce, a v této souvislosti poukazuje i na judikaturu Ústavního soudu. Stěžovatel znovu podrobně rozebírá dosavadní průběh svého vazebního řízení, konstatuje pochybení, jichž se s vědomím nálezu Ústavního soudu dopustil soud prvního stupně i stížnostní soud a stížnostní soud opakoval i ve svém usnesení ze dne 16. 4. 2020, sp. zn. 61 To 3/2020, chyby, které mu vytkl Ústavní soud v citovaném nálezu.

5. Nově pak vytýká stížnostnímu soudu, že se svým rozhodnutím o meritu věci měl vyčkat až do doručení obviněnému překladu usnesení o vzetí do vazby do rumunského jazyka, přičemž až po uplynutí lhůty k podání stížnosti u obviněného mělo být rozhodnuto o stížnosti, tudíž usnesení z 16. 4. 2020 bylo vydáno podle stěžovatele předčasně, stejně jako původní rozhodnutí zrušené nálezem Ústavního soudu. Stěžovatel dále vytýká stížnostnímu soudu nejen nerespektování lhůty, v níž měl rozhodnout, ale i skutečnost, že důsledně nezkoumal důvodnost zahájeného trestního stíhání z hlediska naplnění jak objektivní tak i subjektivní stránky stíhaného zločinu. Dále stěžovatel argumentuje i průtahy v jeho řízení, které zpochybňují zákonnost dalšího trvání vazby, stejně jako běh času, což jsou faktory, které stížnostní soud podle něj ve svém usnesení ze dne 16. 4. 2020 v rozporu s judikaturou Ústavního soudu nevzal v úvahu.

6. Obviněný pak zpochybňuje existenci vazebních důvodů, pro které byl do vazby vzat a je i v současné době ve vazbě ponecháván, a to i ve vztahu k tvrzené trestné činnosti, na které se měl podílet podle policejního orgánu, přičemž opět se v této souvislosti dovolává judikatury Evropského i Ústavního soudu a závěrem své stížnosti navrhuje, aby stížnostní soud usnesení Městského soudu v Praze ze dne 23. 4. 2020, sp. zn. 61 To 3/2020, „o nepodjatosti soudců“ Městského soudu v Praze zrušil a sám rozhodl o jejich vyloučení z dalšího rozhodování ve věci stěžovatele.

III.

Důvodnost stížnosti

7. Vrchní soud v Praze z podnětu podané stížnosti přezkoumal napadené usnesení, jakož i řízení, které předcházelo vydání tohoto rozhodnutí, a to z hlediska správnosti výroku rozhodnutí napadeného stížností i správnosti postupu řízení, které předcházelo vydání tohoto rozhodnutí, a dospěl k závěru, že podaná stížnost je částečně důvodná, byť z důvodů jiných, než stěžovatel uvádí, a to s ohledem na následující skutečnosti.

8. Není pochyb o tom, že usnesení, kterým se rozhoduje o námitce podjatosti, tedy o vyloučení konkrétního soudce či soudců z rozhodování, i když jde o rozhodování soudu stížnostního či odvolacího, je svým obsahem rozhodnutím soudu prvního stupně, proti němuž je nutno přiznat právo

stížnosti. Toto rozhodnutí je svým obsahem rozhodnutím o samostatném skutkovém základu, tedy o tom, zda konkrétní soudce či soudci jsou z projednávání věci vyloučeni z některého z důvodů, který předpokládá ustanovení § 30 tr. ř., přičemž správnost takového rozhodnutí je nutno podrobit přezkumu v rámci stížnostního řízení soudem nadřízeným soudem, který rozhoduje o vyloučení ve smyslu § 31 odst. 1 tr. ř., jak ostatně vyplývá z ustanovení § 31 odst. 2 a 3 tr. ř. Z ustanovení § 30 i § 31 tr. ř. je však rovněž jednoznačně patrné, že námitku podjatosti či důvody pro vyloučení soudců lze uplatnit jen ve vztahu k soudci či soudcům, kteří se na projednávání a rozhodování konkrétní věci podílí, nelze tedy namítat podjatost či důvody pro vyloučení blíže neurčeného počtu soudců jen proto, že rozhodují u konkrétního soudu, který by měl ve věci rozhodovat, přičemž stejně tak nelze uplatňovat ani námitku podjatosti zpětně, tedy až poté, co příslušný soudce rozhodl, či v případě stížnostního či odvolacího řízení poté, co se podílel na rozhodnutí, které již bylo vydáno. Nelze tedy rozhodovat o podjatosti ve smyslu § 31 odst. 1 tr. ř. zpětně poté, co již konkrétní řízení, na kterém se podílel určitý soudce či soudci bylo skončeno a ve věci bylo meritorně rozhodnuto. Okolnost, že ve věci již bylo rozhodnuto, tedy že soudce či soudci, jejichž podjatost je namítána, již žádné řízení v konkrétní věci nevedou, brání uplatnění námítky podjatosti, přičemž obecně v případě rozhodnutí vyloučeným soudcem či soudci, pokud o podjatosti či důvodech vyloučení není pochyb, může být uplatněn stranou řízení mimořádný opravný prostředek nebo podnět ke stížnosti pro porušení zákona. Jde-li o rozhodnutí, proti nimž lze podat dovolání, může být podán tento mimořádný opravný prostředek, avšak pouze při splnění podmínek ustanovení § 265b odst. 1 písm. b) tr. ř., tedy pokud ve věci rozhodl vyloučený orgán; tento důvod dovolání nelze použít, jestliže tato okolnost byla tomu, kdo podává dovolání, již v původním řízení známa a nebyla jím před rozhodnutím orgánu druhého stupně namítnuta. Nelze vyloučit ani podání ústavní stížnosti za situace, kdy ve věci rozhodl zjevně vyloučený soudce.

9. Vrchnímu soudu v rámci řešení stížnosti obviněného V. G. proti usnesení senátu Městského soudu v Praze ze dne 23. 4. 2020, sp. zn. 61 To 3/2020, kterým bylo rozhodnuto podle § 31 odst. 1 tr. ř., že nejsou dány důvody ve smyslu § 30 odst. 1 tr. ř. pro vyloučení soudců senátu 61 To městského soudu, a to JUDr. J. P., JUDr. P. B. a JUDr. M. S. z vykonávání úkonů trestního řízení ve věci obviněného V. G., nepřisluší zabývat se otázkou správnosti rozhodnutí o zamítnutí stížnosti tohoto obviněného proti usnesení Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 4. 12. 2019, sp. zn. 43 Nt 108/2019, které Městský soud v Praze učinil dne 16. 4. 2020, neboť vrchní soud není orgánem, jemuž by přezkum tohoto rozhodnutí příslušel. Z hlediska zákonnosti a ústavnosti tohoto rozhodnutí přísluší přezkum tohoto rozhodnutí pouze Ústavnímu soudu, případně, pokud by proti němu byla podána stížnost pro porušení zákona, Nejvyššímu soudu.

10. V nyní posuzované trestní věci, jak je již výše rozvedeno stížnostní soud, v daném případě Městský soud v Praze, rozhodl o stížnosti obviněného proti usnesení Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 4. 12. 2019, sp. zn. 43 Nt 108/2019, svým usnesením ze dne 16. 4. 2020, sp. zn. 61 To 3/2020, a tímto rozhodnutím bylo řízení před Městským soudem v Praze skončeno, a je v tomto směru nerozhodné, že nadále trvá omezení osobní svobody stěžovatele. Podstatné je, že řízení o stížnosti proti rozhodnutí o vzetí obviněného do vazby bylo tímto usnesením stížnostního soudu skončeno, a to i s vědomím, že stěžovatel má právo kdykoli ve smyslu § 71a tr. ř. žádat o propuštění z vazby. Pokud stěžovatel podal námitku podjatosti členů senátu 61 To Městského soudu v Praze JUDr. J. P., JUDr. P. B. a JUDr. M. S. až dne 17. 4. 2020, podal ji za situace, kdy již před Městským soudem v Praze, konkrétně před senátem 61 To, žádné řízení ve vztahu k němu vedeno není, a s vědomím této situace nemělo být o uplatněné námítce podjatosti vůbec rozhodováno z důvodu, že takto uplatněnou námitku lze vznést jen ve vztahu k soudci či konkrétním soudcům či orgánu činnému v trestním řízení, který rozhoduje nebo bude rozhodovat ve věci osoby, která tuto námitku vyloučení soudce či jiného orgánu činného v trestním řízení vedeném proti ní uplatňuje.

11. Stěžovatel tedy měl být upozorněn, že v době podání námítky podjatosti nemůže být již o této

rozhodnuto ze shora popsaných důvodů, nicméně v případě opětovného rozhodování senátu 61 To musí být tato uplatněná námitka podjatosti řešena, tedy až za situace, že by tento senát měl znovu rozhodovat ve věci obviněného V. G. Pokud stěžovatel má za to, že ve věci rozhodl vyloučený soudce či soudci, může v současné době uplatnit jen podnět k mimořádnému opravnému prostředku, a to ke stížnosti pro porušení zákona, případně podat ústavní stížnost z tohoto důvodu. Je jen věcí stěžovatele, zda uplatní ústavní stížnost i z důvodů nezákonného, resp. protiústavního omezení jeho osobní svobody, jak to ostatně učinil i v minulosti, nicméně s vědomím výše konstatované překážky skončeného řízení před Městským soudem v Praze, nemohl vrchní soud věcně přezkoumávat důvody uplatněné v jeho stížnosti a posoudit, zda případná pochybení soudců Městského soudu v Praze při rozhodování o jeho stížnosti proti usnesení o jeho vzetí do vazby, jak je ve stížnosti uplatňuje, potvrzují závěr o důvodnosti jejich vyloučení z dalšího rozhodování ve věci obviněného, či nikoli.

12. S vědomím skutečností výše uvedených proto stížnostní soud napadené usnesení Městského soudu v Praze zrušil, neboť nebyl dán zákonný důvod pro vydání napadeného rozhodnutí senátu 61 To Městského soudu v Praze, a to aniž by mohl věcně přezkoumat, zda důvody pro vyloučení soudců senátu 61 To Městského soudu v Praze, jak je stěžovatel uvádí, jsou dány či nikoli. Rozhodovat lze jen o námitce podjatosti soudce, který má ve věci rozhodnout a před nímž je řízení vedeno, nikoli soudce, který již ve věci v minulosti rozhodl, neboť v opačném případě by se stěžovatelům a odvolatelům fakticky přiznávalo právo na další přezkum v již skončeném řízení z toho hlediska, zda nerozhodl či nespolutrozhodoval podjatý soudce, což nemá oporu v žádném ustanovení trestního řádu, protože právě s vědomím možného zpochybňování již pravomocných rozhodnutí zákonodárce nepřipustil možnost podání námítky podjatosti po meritorním rozhodnutí ve věci, tedy po skončení konkrétního vedeného řízení.